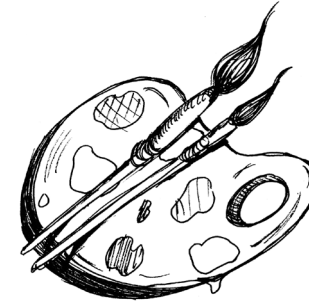
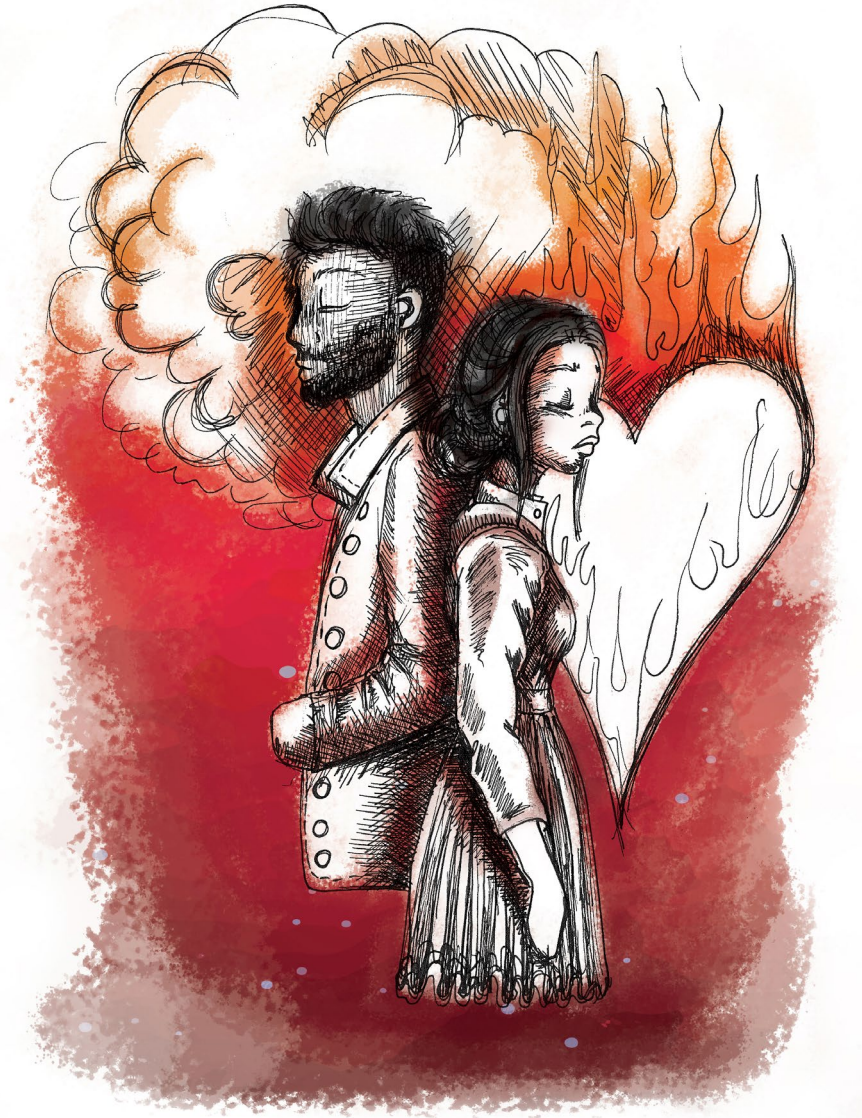

Die Onderdorp van Braamfontein

deur Dikeledi Rose Motseleng

In 'n besige, kleurvolle en lewendige sentrale Johannesburg, in Braamfontein, het daar 'n PhD-student gewoon wat alles geweet het van begeertes en van die vryheid om jou gedagtes en idees vrye teuels te gee. Hierdie verhaal is een van vernietiging en van die begeerte om tegelyk die beste van twee wêreldes te hê.

Die mense wat ons daaglik ontmoet, is geensins sonder 'n verlede nie – of dit nou vriende, familie, of ons geliefdes is – ons almal dra bagasie van ons vorige lewens, wat in ons hede en selfs ons toekomstige self manifesteer.

Toe AR(1) vir MA(1) ontmoet, het hy geen idee gehad dat sy lewe drasties sou verander nie. Jy sien, MA(1) en AR(1) was totale teenoorgesteldes. AR(1) was meer 'n lineêre tipe ou. Sommige mense sou hom as stram of styf beskryf. Hy wou hê dinge moes so direk, reguit en glad as moontlik verloop. Hy was die soort ou wat sy hede en toekomstige lewe op grond van van sy ervarings in die verlede voorspel het. Dit was 'n slegte gewoonte, want hy was behep met beheer. MA(1), aan die ander kant, was die soort meisie wat jou altyd stasionariteit (stabiliteit) sou bied. MA(1) was nie perfek nie, maar sy het saamgeleef met haar foute wat sy in die verlede gemaak het, en sy was nie so direk soos AR(1) nie. 'n Mens sou selfs kon sê sy was die soort meisie wat nou en dan van 'n

goeie tyd gehou het. In die liefde-haat verhouding is die twee geseën met $ARMA(1,1)$, wat die eienskappe van beide $AR(1)$ en $MA(1)$ besit het. Dit het vir 'n kort rukkie gelyk of daar hoop vir ons twee geliefdes sou wees, want $ARMA(1,1)$ het hul verhouding gestabiliseer. Kon dit die gelukkige einde gewees het waarna ons almal soek?

Niks in die lewe is soos dit lyk nie en soos hierdie verhouding oor die jare gegroei het, sien ons dat een van die twee van hul waardes en beginsels prys gegee het. Ons ontdek dat daar verskilvorming-bewerkings (nie-stasionariteit en ontrouheid) in die verhouding was.

Nou raak dinge taai, want ons ontdek dat $MA(1)$ oor die verhouding-tou getrap het, wat tot $ARIMA(1,1,1)$ gelei het. Twee mense was oorspronklik in die verhouding, en nog een is aan die kant bygebring ($d = 1$). Die outokorrelasie (band) tussen $AR(1)$ en $MA(1)$ deur $ARMA(1,1)$ het geleidelik uitgesterf; dit het 'n eksponensiële verval na nul vertoon. Die liefde en die verbinding was nie meer daar nie. Kan ons hulle blameer, of was daar iets anders in die agtergrond wat $MA(1)$ gedryf het om te doen wat sy gedoen het?

86

Vrae tuimel deur ons gedagtes: Het die verhouding tussen $AR(1)$ en $MA(1)$ teruggekeer na wat dit was? Was daar 'n manier om vas te stel waar dinge skeefgeloop het wat $MA(1)$ tot so iets gedryf het? Hoe seker is ons dat dit net met een persoon was? Wie presies was daardie mense? Was dit $ARI(2)$, $ARI(3)$, $IMA(2)$, of dalk $IMA(3)$?

Verskille moes opsy gesit word om die situasie te herstel en die welsyn van $ARMA(1,1)$ te prioritiseer – om die stasionariteit (stabiliteit) te bied wat so nodig was.

$MA(1)$ was mos 'n taamlik ingewikkelde karakter, of hoe? Kom ons ontleed dus hoekom sy gedoen het wat sy gedoen het. In 'n wêreld vol oordeel en haat, hoe moes sy haar ware self openbaar, wanneer sy maar net by die meisie wou wees wat vonke in haar hart laat spat? Haar verhouding met $IMA(1)$ was nie toevallig nie, maar bloot 'n begeerte om die beste van twee wêrelde te hê. 'n Wêreld waarin $AR(1)$ in een of ander vorm sekuriteit gebied het, en een waarin $IMA(1)$ die opwinding gebied het, die ervaring van nie-stasionariteit (geen stabiliteit nie), waar elke gebeurtenis net gegrond was op 'n

willekeurige gevoel wat op daardie oomblik ontstaan het, hetsy in die verlede, hede of toekoms.

'n Antwoord was nodig om dit op te los. Maar wat? Hoe verwyder ons $IMA(1)$ uit die vergelyking? Hoe verwyder ons $d = 1$ uit die $ARIMA(1,1)$? Hoe deïntegreer ons $ARIMA(1,1)$?

Die beste oplossing was eerste-verskilling van $ARIMA(1,1,1)$ deur bemiddeling, terapie, en berading, aangesien dit $AR(1)$ só vrede met die situasie sou kon maak. Ons kan net hoop dat die verhouding tussen $AR(1)$ en $MA(1)$ in versoening geëindig het, met 'n mate van stasionêre (stabiele) konsekwentheid sonder seisoenaliteit (buite-egtelike aktiwiteite).

87

